

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਆਪ ਸਹਿਣ ਕਰਨ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਆਈ.ਡੀ.ਦੁਆ ਜੇ.ਜੇ. ਅੱਗੇ

ਆਰ ਐਲ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ

ਬਨਾਮ

ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ

1958 ਦੀ ਲੈਟੇਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 479

ਨਿਕਾਸੀ ਹਿੱਤ(ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ(LXIV of 1951) ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ), 6,8 ਅਤੇ 17- ਲਏ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ- ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ-ਕੀ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚੇਅ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ -ਸ਼ਰਤਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਸੰਪਤੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਧਿਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿਗਰਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰੈਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2), ਰੈਜ਼ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਟਾਪੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਉਹ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ "ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ" ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇਸ ਖਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। "ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਗਰਾਨ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪਤੀ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇਵੈਕਿਊ ਵਿਆਜ (ਵੱਖਰਾਤਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਕ ਗੈਰ-ਇਵੇਕੂਏ ਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ।

1 ਅਕਤੂਬਰ, 1958 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 82 ਆਫ਼ 1958 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਲ. ਸਰੀਨ, ਐਲ.ਐਮ. ਸੂਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਬਿੰਦਰਾ, ਡੀ.ਐਸ. ਕੀਰ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.- ਇਵੈਕਿਊ ਹਿਤ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਯੋਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ ਥਾਨੇਸਰ ਤਹਿਸੀਲ ਥਾਨੇਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਪਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 110 ਵਿੱਘੇ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਗਿਰਵੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 148 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ 'ਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ

ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਇਵੈਕੂਈ ਵਿਆਜ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਰਵੀਦਾਰ ਦਾ ਵਿਆਜ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1958 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ-

“ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।”

ਨਿਕਾਸੀ ਹਿੱਤ (ਵੱਖਰਾਤਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਸਟਡੀਅਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ।

ਇਸਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਨੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਗਰਾਨ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਵੈਕੂਈ ਹਿੱਤ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਵੈਕੂਈ ਹਿੱਤ (ਵੱਖਰਾਤਾ) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਗਰਾਨ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਈ ਦੀ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਸੰਪਤੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ "ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ" ਨੂੰ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਐਕਟ 1950 (1950 ਦਾ 31) ਅਤੇ-

(i) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਜਾਂ ਭਾਈਵਾਲ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਣਵੰਡਿਆ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ; ਜਾਂ

(ii) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ; ਜਾਂ

(iii) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਤ, ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ; ਜਾਂ

(iv) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹਿੱਤ ਹਨ, ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਏਜ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹਨ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕਰੋ: (1) ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਐਕਟ 31), ਅਤੇ (2) ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਏ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰੈਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਿਗਰਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਵੈਕੂਈ ਹਿੱਤ (ਵੱਖ ਹੋਣ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ- ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ-ਹਿਤ-ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜ-ਵਿੱਚ-ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਨ। ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 11 ਜੁਲਾਈ 1949 ਨੂੰ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1949 (1949 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 9) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਵਿਆਜ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਹੁਣ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਫਿਰ ਨਿਗਰਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਟੁਕੜਾ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ 7 ਮਈ, 1954 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਸੈਕਸ਼ਨ 7-ਏ) ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਗਰਾਨ ਕੋਲ ਨਿਹਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1949 (ਆਰਡੀਨੈਂਸ 9 1949 ਦਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਗਰਾਨ

ਕੋਲ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਇਵੈਕਿਊ ਹਿੱਤ(ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਵੈਕਿਊ ਹਿੱਤ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪੱਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਵੈਕਿਊ ਹਿੱਤ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪੱਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ, ਗੈਰ-ਇਵੈਕਿਊ, ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਨਿਗਰਾਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪੱਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਵੈਕਿਊ ਇੰਟਰੈਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਲਈ ਇਵੈਕਿਊ ਇੰਟਰੈਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਗਰਾਨ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਵੈਕਿਊ ਇੰਟਰੈਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਜਿੱਥੇ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਖਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ "ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ" ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਖਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। "ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ

ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਘੋਸ਼ਿਤ" ਜਾਂ "ਨਿਹਿਤ" ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈਜ਼ (ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ) ਐਕਟ, 1947 (1947 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 14) ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1949 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਟੋਡੀਅਨ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈਜ਼ (ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ) ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1949 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸੁਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇਵੈਕੂਊ ਵਿਆਜ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਏ ਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਵਿੱਚ "ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਵੈਕੂਈ ਵਿਆਜ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਇਵੈਕੂਊ ਵਿਆਜ (ਵੱਖਰਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਵਾਸ ਸੰਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਨ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਜੇ-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਸੁਪਰਿਮ ਕੋਰਟ.

ਪੀ.ਬੀ. ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਕੇ.ਐਨ. ਵਾਂਚੂ ਅਤੇ ਕੇ.ਸੀ.ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.ਅੱਗੇ

ਜੈ ਕੋਰ ਉਰਫ ਜਸ ਕੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

1956 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 108

ਕਸਟਮ-ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਗਰੇਵਾਲ ਜਾਟ-ਗੈਰ-ਪੂਰਵਜ-ਜਾਇਦਾਦ-ਧੀਆਂ, ਕੀ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ-ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਅਮ ਵਿਚ
ਐਂਟਰੀਆਂ-ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ-ਕੀ ਸਿਰਫ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ-ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ- ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ - ਸੀਮਿਤ ਦਾ ਸਵੈ-
ਨਿਰਮਾਣ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ
ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ
ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ
ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

